

Верховинець В. Весняночка. — К.: Музична Україна, 1989.

Пісні, ігри, танці, вірші й загадки//Українське дошкілля. — К.: Музична Україна, 1991.

Журнали: «Барвінок», «Рідна школа», «Малютко», «Дошкільне виховання».

Цимбалюк В., Жайворонок В. Світлиця. — К.: Центр педагог, інновацій України М.Д.П. «Витоки», 1992.

Гей Василь. Під сузір'ям калини. — Луцьк: МП «Градослав», 1993.

Маковій Гарфіна. Затоптаний цвіт. — К.: Український письменник, 1993.

С. МАРЧУК,

студент;

А. М. ПАЛІЙ,

викладач Володимир-Волинського педучилища ім. А. Ю. Кримського

ТЕСТИ З ПРИРОДОЗНАВСТВА

Пояснювальна записка

Пропоновані тести складені з метою опитування, контролю й самоконтролю знань, закріплення вивченого, для узагальнення, порівняння і систематизації умінь спостерігати за природою. Як елемент технології навчального процесу, вони мають велике значення: інтенсифікують навчальну діяльність, сприяють розвитку спостережливості, повноцінному засвоєнню знань, тренуванню й розвитку розумових здібностей особистості.

Цей збірник тестів складено для 2 класу з тем «Тварини — частина живої природи», «Дикі й свійські тварини». Рівень знань, визначений «Програмою середньої загальноосвітньої школи 1—3 класів» відповідає посильності завдань і розв'язання їх другокласниками.

Для перевірки знань про тварин, як живу природу, у збірнику подано тести трьох видів: прості; малюнкові; звукові.

Перший вид тестів визначається найпростішим конкретним матеріалом. Відповідь має бути однозначною. Необхідно правильно її вибрати у запропонованому тесті.

Оцінювання: 0—1 бали, залежно від того, правильна відповідь чи ні. У тесті — 5 завдань. За кожну правильну відповідь—1 бал.

Таблиця відповідності балів до оцінок загальноосвітньої школи.

Оцінка	«2»	«3»	«4»	«5»
Бал	2	3	4	5

Малюнкові тести потребують глибших знань, логічного мислення, аналізу матеріалу даної теми, умінь виділяти, спостерігати.

© С. МАРЧУК, А. М. ПАЛІЙ, 1995

У цьому збірнику малюнкові тести представлено 3 елементами перфокарт. Для одного тесту — 4 завдання. Щоб відповісти, необхідно поставити знак «+» у відповідному кружечку.

Оцінювання: 0—1—2 бали, залежно від повноти відповіді (правильна, повна — 2 бали, неповна — 1 бал, неправильна — 0). Якщо відповідь однозначна, то: 0—1 бали, залежно від того, правильна вона чи ні.

Таблиця відповідності балів до оцінок загальноосвітньої школи.

Оцінка	«2»	«3»	«4»	«5»
Бали	2—1	4—3	5—6	7—8

Звукові тести потребують вміння знати голоси тварин, логічно мислити, аналізувати, порівнювати та узагальнювати. Один тест містить 4 завдання.

Оцінювання: 0—1—2 бали, залежно від повноти відповіді (див. попередній тест).

Таблиця відповідності балів до оцінок загальноосвітньої школи.

Оцінка	«2»	«3»	«4»	«5»
Бали	2—1	3—4	5—6	7—8

Примітка. Звукові тести складено, виходячи з матеріальної бази.

Тести, що визначаються найпростішим конкретним матеріалом.

1. Тварини — частина: а) неживої природи; б) живої природи.

2. Тварини, для яких основною є рослинна їжа, називаються: а) хижаками; б) травоядними; в) всеїдними.

3. Тварини, що живляться іншими тваринами, називаються: а) всеїдними; б) хижаками; в) травоядними.

4. Тварини, які охоче поїдають і рослинну, і тваринну їжу, називаються: а) всеїдними; б) травоядними; в) хижами.

5. Самі добувають собі їжу, влаштовують житло, виводять потомство: а) дикі тварини; б) свійські тварини.

6. Тварин, яких людина розводить і використовує у своєму господарстві, називають: а) дикими; б) свійськими.

7. До тварин належать: а) квіти; б) гриби; в) комахи.

8. Птахів змушує летіти у вирій: а) голод; б) холод.

9. На південь відлітає: а) синиця; б) ластівка; в) дятел.

10. Горобці, галки, ворони: а) перелітні птахи; б) зимуючі птахи.

11. Спільна ознака всіх комах: а) зовнішній вигляд; б) забарвлення; в) шість ніг.

12. Яка з поданих комах корисна: а) білан капустяний; б) муха; в) мураха?

13. Яка з тварин є зайвою у ряду: а) собака; б) кіт; в) білка?

14. Серед цих тварин зайвими є: а) вовк; б) лисиця; в) олень; г) кінь.

15. Яка з тварин хижа: а) синиця; б) вовк; в) бджола?

16. Яка з цих пташок перелітна: а) ластівка; б) сорока; в) ворона?

17. Птахів, які восени відлітають, а навесні повертаються у свої краї, називають: а) зимуючими; б) перелітними.

18. Назви зимуючого птаха: а) горобець; б) лелека; в) зозуля.

19. На зиму змінює хутро: а) ведмідь; б) заєць; в) борсук.

20. Назви трав'яїдну тварину: а) лисиця; б) заєць; в) борсук.

21. Назви рослин і тварин, яких залишилося мало, заносяться у: а) Червону книгу; б) енциклопедію.

22. У зимову сплячку впадає: а) білка; б) ведмідь; в) вовк.

23. Малята в білки народжуються: а) сліпими; б) зрячими.

24. Хто зайвий серед цих тварин: а) кіт; б) їжак; в) сова; г) курка?

25. Назви шкідливу комаху: а) сонечко; б) білан капустяний; в) мураха.

26. Своїх малят зрячими народжує: а) зайчиха; б) кішка.

27. Хто серед цих тварин зайвий: а) жаба; б) щука; в) дощовий черв'як?

28. Хто з цих птахів прилітає раніше: а) ластівка; б) шпак?

29. Яка з цих пташок не має свого гнізда: а) ластівка; б) лелека; в) зозуля?

Малюнкові тести.

(Подаємо зразок: див. мал.).

Перфокарта 1.

Серед цих тварин свійськими є (зображені: кіт, олень, заєць, собака).

Хто з цих тварин дикі (зображені: вовк, курка, корова, лисиця).

На зворотньому боці:

Які з цих птахів завдають людині шкоду під час сівби чи дозрівання зернових культур (зображені: горобець, ластівка, ворона, дятел).

У нашому краї зимують такі птахи (зображені: ластівка, снігур, горобець, жайворонок).

Перфокарта 2.

Які з цих тварин живляться рослинами (зображені: корова, вовк, гуска, олень).

Хто серед цих тварин зайвий (зображені: карась, окунь, лящ, змія).

На зворотньому боці:

Які з цих тварин не люблять сонця (зображені: кріт, лисиця, лев, пацюк).

Хто з цих тварин знищує мишей (зображені: сова, ящірка, їжак, змія).

Перфокарта 3.

Серед цих тварин комахами є (зображені: кажан, горобець, муха, оса).

Хто з цих тварин живе у воді (зображені: щука, жаба, борсук, ящірка).

На зворотньому боці:

Серед цих тварин у зимову сплячку впадають (зображені: метелик, їжак, ведмідь, кіт).

Хто з цих птахів живе у лісі (зображені: сова, гуска, дятел, соловейко).

Звукові тести.

I. Уважно послухай голоси тварин і визнач, кому вони належать: а) собака; б) корова; в) гуска; г) індик.

2. За голосами птахів визнач, які належать свійським: а) чайка; б) курка; в) горобець; г) соловей.

3. Послухай голоси птахів і скажи, чи є серед них жайворонок: а) ластівка; б) соловей; в) дятел; г) сова.

4. Уважно послухай голоси птахів і визнач, чи є серед них соловей: а) горобець; б) синиця; в) ворона; г) соловей.

5. Прослухавши голоси птахів, скажи, хто з них прилітає навесні першим: а) ластівка; б) шпак; в) лелека.

6. Послухавши голоси птахів, скажи, хто з них прилітає останнім: а) зозуля; б) ластівка; в) шпак.

7. Серед цих голосів визнач, чий голос зайвий: а) горобець; б) ворона; в) дятел; г) курка.

8. Серед запропонованих голосів тварин добери голоси свійських птахів, визнач, кому вони належать: а) собака; б) дятел; в) курка; г) індик.

9. Назви зимуючих птахів: а) зозуля; б) ворона; в) синиця.

10. Чий голос тут зайвий: а) індик; б) курка; в) дятел?

II. Серед цих голосів є зайвий: а) корова; б) собака; в) свиня; г) зозуля.

12. Назви перелітних птахів: а) жайворонок; б) ворона; в) соловей.

13. Назви птахів, які живуть на водоймах: а) качка; б) індик; в) гуска.

14. Назви птахів, які живуть у дуплах дерев: а) ворона; б) шпак; в) чайка.

15. Назви птахів, які є хижаками: а) зозуля; б) ворона; в) сорока.

16. Які з цих птахів шкідливі для людини під час сівби чи досягання врожаю: а) горобець; б) дятел; в) ворона?

17. Хто живе в лісі: а) зозуля; б) індик; в) дятел?

18. Які з птахів живуть біля людських осель: а) курка; б) горобець; в) жайворонок?

19. Які з птахів відлітають у вирій першими: а) соловей; б) лелека; в) зозуля?

20. Які з птахів відлітають у вирій останніми: а) жайворонок; б) лелека; в) шпак?

21. Відгадай загадку. Чи є серед прослуханих голосів цей птах?

Вірно людям я служу —

ім дерева стережу.

Дзьоб міцний та гострий маю,

Шкідників ним добуваю.

2.2. Послухай пісню, назви тварин.

Два ведмеді, два ведмеді
Горох молотили.
Два півники, два півники
До млина носили.
Цап меле, цап меле,
Коза насипає.
А горобчик, славний хлопчик,
На скрипочці грає,
А ворони, добрі жони, пішли танцювати.
Злетів крук, вхопив дрюк,
Пішов підганяти.

А. Г. МЕДИНА,

вчитель-методист Нововолинської загальноосвітньої школи № 4

Я ЗИЧУ ВАМ ДОБРОГО ДНЯ

(Урок з етики)

Тема. Я зичу вам доброго дня.

Мета. Розкрити зміст привітання «добрий день», розвивати навички правильного використання мовних форм ввічливості, навчати чемного ставлення до людей.

Хід уроку

— Діти, ви щойно привітались, сказавши «добрий день». Якраз про це вітання піде мова на нашому уроці. Вітається людина щодня і декілька разів на день.

Ви ніколи не задумувались, що воно означає? Ось сьогодні давайте спробуємо розкрити його зміст, значення.

«Добрий день, друзі», — легко та звично вимовила цю першу фразу. А ви так само легко та звично відповіли: «Добрий день». Уявляю ваше здивування, якщо б початок був такий: «Іли ви сьогодні?», «Чи здорова ваша худоба?».

До вашого відома, це теж вітання — саме так зверталися, зустрівшись, у давнину люди в Китаї, Монголії, Єгипті. На перший погляд, смішно, але якщо подумати трохи, то легко можна довести, що запитання про худобу власне стосувалося добробуту в домі, адже основою життя монгола-кочівника було стадо. Ось і виходить: побажати здоров'я годувальникам людини — все одно, що побажати здоров'я їй самій та родині.

Мир вам! Мир вам і достаток! — у цьому був первісний зміст вітання.

А якими тільки вітаннями користуються люди! (Діти пригадують, які вітання інших народів вони знають).

А ось жести, якими з давніх-давен обмінюються люди різних країн під час вітання, ще різноманітніші: декотрі вклонялися; інші підносили руки до чола і до серця; торкалися носами; дами присідали в глибокому реверансі; лицарі піднімали забрала важких шоломів та знімали з рук бойові рукавиці, підкреслюючи свої добрі наміри.

Жест піднятої руки був відомий ще в стародавньому Єгипті. Люди, які зустрічалися, вітаючи один одного,

піднімали праву руку на рівень плеча, відкритою долонею вгору — «у мене немає ні каменя ані списа, немає й кийка, я не озброєний, іду з миром».

Не привітатися* або не відповісти на вітання в усі часи у всіх народів вважалося невихованістю та неповагою.

Чи можна вітати людину непривітно?

Чи можна бажати здоров'я людині крізь зуби, а доброго дня із злим виразом на обличчі?

Глумачний словник слово пояснює так: *привітний* — той, що виявляє доброзичливість, привітність.

Бути привітним — значить радіти іншому, *доброзичливим* — бажати добра.

Значення кількох слів привітання залежить від інтонації, з якою ми вимовляємо. Вітатися треба вміти.

Один хлопчик скаржився, що з цим «здоровканням» — одні неприємності.

Послухайте вірш Інни Кульської «Неприємності від чемності».

Обіцяв Пилип матусі
— Ось за чемність я візьмуся!
До усіх вітатимусь...
Пилипко виходить з хати.
Як же чемність показати?
Сторож ніч сторожував.
Сторож вранці задрімав.
Наш Пилип — гуп, гуп! у ганок;
— Агов, дядьку, добрий ранок!
Дядько не вітається,
Він спросоння лається...
Наздогнав Пилип Фросину,
Смик за косу, за хустину:
— Здоровкаюся ж двічі я,
Ти чого неввічлива? —
Не чуть вітання Фросі,
Вона нечемна досі.
Стоїть вожата біля вікна,
Складає купу книг вона.
Пилип набіг на ноги,
— Посунься з дороги!
Світ мені не заступайте,
Я ж кажу вам «драстуйте».
Розгнівалась вожата:
— Старших треба поважати! —
Пилип вожату — за рукав:
— Та я ж вам «драстуйте» гукав,
Хіба вам неприємно,
Що я вітаюся чемно?
Пилип у класі вдруге:
— Добридень! — каже другу.
Той напихає рота,
Вітатись неохота.
Пилип гукнув:
— Нечема! —
Чи був Пилипко чемним?

Чому дорослі були хлопчиком незадоволені? Як Пилипкові слід було поводитись? Хто у класі схожий на Пилипка? А чи вмів Пилипко вітатися з людьми?

Щоб привітно і широко вітатися з людьми, необхідно так і ставитися до них! Чи можна цього навчитися, чи можна виховати привітність?

— Можна!

— У кожного є щось гарне. У кожного є те, за що варто поважати. Його і треба виявляти! Згадайте це, подумайте над цим. Щоб, зустрівши людину завтра, ви зразу ж пригадали все те гарне, що про неї знаєте. Тоді, вітаючись, вкложите у ваші слова ширі почуття.